DOMSTOLENS KENDELSE (Anden Afdeling)
13. december 2000 *

I sag C-44/00 P,

Société de distribution mécanique et d'automobiles SA (Sodima), i likvidation, Istres (Frankrig), ved advokat J.C. Fourgoux, Paris, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat P. Schiltz, 4, rue Béatrix de Bourbon,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 13. december 1999 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Første Afdeling) i de forenede sager T-190/95 og T-45/96, Sodima mod Kommissionen (Sml. II, s. 3617), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af dommen,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved ledende juridisk konsulent G. Marenco og F. Siredey-Garnier, der er udstationeret som national ekspert ved

* Processprog: fransk.

Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos C. Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, V. Skouris, og dommerne R. Schintgen (refererende dommer) og N. Colneric,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: R. Grass,

efter at have hørt generaladvokaten,

afsagt følgende

Kendelse

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 14. februar 2000 har Société de distribution mécanique et d'automobiles SA (herefter »Sodima«) i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel til prøvelse af dom afsagt den 13. december 1999 af Retten i Første Instans i de forenede sager T-190/95 og T-45/96, Sodima mod Kommissionen (Sml. II, s. 3617, herefter »den

anfægtede dom«), hvorved Retten dels afviste sag T-190/95, dels fastslog, at det ikke længere var fornødent at træffe afgørelse vedrørende passivitetspåstanden i sag T-45/96, idet den i øvrigt afviste sidstnævnte sag og tilpligtede Sodima at betale omkostningerne i sag T-190/95, mens hver part blev tilpligtet at bære sine egne omkostninger i sag T-45/96.

Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger ved Retten

2 De faktiske omstændigheder i sagen og retsforhandlingerne ved Retten er beskrevet på følgende måde i den anfægtede doms præmis 1-17.

3 Sodima var fra 1984 eneforhandler af biler af mærket Peugeot. Automobiles Peugeot SA, som er fabrikant af Peugeot- og Citroën-biler (herefter »PSA«), ophævede imidlertid eneforhandlingsaftalen på et tidspunkt, som ikke fremgår af sagens akter. Den 17. december 1992 afgav sagsøgeren erklæring om, at selskabet standsede sine betalinger. Den 24. juli 1996 trådte selskabet i likvidation.

4 Der verserer en sag mellem sagsøgeren og PSA ved de franske domstole, hvorunder sagsøgeren har påstået PSA tilpligtet at betale dennes gæld på 14 mio. FRF.

5 Den 1. juli 1994 indgav Sodima en klage over PSA til Kommissionen i henhold til artikel 3, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81). I klagen gjorde Sodima gældende, at den af PSA-koncernen indgåede eneforhandlingsaftale såvel hvad angår dens ordlyd som den måde, den var gennemført på, var uforenelig med EF-traktatens artikel 85 (nu artikel 81 EF) og med Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 af 12. december 1984 om

anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985 L 15, s. 16). Sodima anmodede Kommissionen om at trække gruppefritagelsen tilbage i medfør af artikel 10 i forordning nr. 123/85 og artikel 8 i forordning nr. 17, samt at træffe foreløbige foranstaltninger.

6 Den 5. august 1994 gav Kommissionen PSA meddelelse om Sodima's klage, tillige med de af denne til støtte for klagen fremsendte dokumenter, med henblik på, at PSA tog stilling dertil. Den 26. oktober 1994 tilsendte Kommissionen, som havde modtaget flere tilsvarende klager, PSA en begæring om oplysninger i medfør af artikel 11 i forordning nr. 17.

7 Da PSA bad om at få tilsendt alle de dokumenter, Sodima havde fremlagt, spurgte Kommissionen Sodima, om denne på grund af forretningshemmeligheder havde nogen indvendinger mod, at dokumenterne blev meddelt. Sodima gav samtykke hertil, men modsatte sig, at dokumenterne blev meddelt tredjemænd eller anvendt under andre af de sager, som Kommissionens tjenestegrene behandlede.

8 Ved skrivelser af 13. december 1994 og 16. januar 1995 og dernæst ved skrivelser af 23. januar, 7. februar og 1. marts 1995 anmodede Sodima Kommissionen om at få meddelt dels den begæring om oplysninger, som var tilsendt PSA, dels PSA's bemærkninger vedrørende Sodima's klage, men Sodima modtog ikke noget svar herpå.

9 Den 15. februar 1995 besvarede PSA Kommissionens begæring om oplysninger, hvorved PSA dog modsatte sig, at dens besvarelser blev meddelt Sodima under henvisning til, at der var tale om forretningshemmeligheder. Den 27. februar 1995 tilsendte PSA Kommissionen sine bemærkninger vedrørende Sodima's klage.

10 Ved skrivelse af 14. marts 1995 rettede Sodima i medfør af EF-traktatens artikel 175 (nu artikel 232 EF) en retslig opfordring til Kommissionen om at tage stilling til klagen snarest muligt.

11 Den 12. oktober 1995 indgav Sodima stævning i sag T-190/95, som blev efterfulgt af et supplerende processkrift af 17. maj 1996. Heri nedlagde Sodima følgende påstande:

— Det fastslås, at Kommissionen har udvist retsstridig passivitet, da den ulovligt har undladt at tage stilling til Sodima's klage.

— Kommissionens stiltiende afslag på at give Sodima aktindsigt annulleres.

— Kommissionens stiltiende afgørelse om at forene Sodima's klage med andre klager annulleres.

— Det fastslås, at Kommissionen er erstatningsansvarlig uden for kontraktforhold, og Kommissionen pålægges at erstatte sagsøgeren et tab på 200 000 EUR pr. år fra den 14. marts 1995.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

12 Ved et særskilt dokument af 8. december 1995 fremsatte Kommissionen i henhold til artikel 114, stk. 1, i Rettens procesreglement en formalitetsindsigelse, som ved Rettens kendelse af 30. januar 1997 blev henskudt til afgørelse i forbindelse med sagens realitet.

13 Ved skrivelse af 4. januar 1996 rettede Sodima på ny, i medfør af traktatens artikel 175, en retslig opfordring til Kommissionen om at tilsende PSA en meddelelse om klagepunkter.

14 Den 27. marts 1996 indgav Sodima stævning i sag T-45/96, hvis genstand er identisk med sag T-190/95.

15 Den 27. januar 1997 tilsendte Kommissionen Sodima en underretning i henhold til artikel 6 i Kommissionens forordning nr. 99/63/EØF af 25. juli 1963 om udtalelser i henhold til artikel 19, stk. 1 og 2, i Rådets forordning nr. 17 (EFT 1963-1964, s. 42), hvori den tilkendegav at ville afvise klagen. I bilaget til denne skrivelse meddelte Kommissionen Sodima de oplysninger, som den havde modtaget af PSA, og som ikke havde karakter af forretningshemmeligheder. Den 13. marts 1997 svarede Sodima, at selskabet ikke var i stand til at fremsætte behørige bemærkninger, da det kun var blevet gjort bekendt med en del af sagens akter.

16 Ved beslutning af 5. januar 1999 afviste Kommissionen klagen. Sodima anlagde herefter sag til prøvelse af denne beslutning (sag T-62/99).

17 Ved kendelse af 21. januar 1999 besluttede formanden for Rettens Første Afdeling at forene sagerne T-190/95 og T-45/96 med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.

18 Ved skrivelse indgået til Rettens Justitskontor den 25. marts 1999 anmodede Sodima om, at sag T-62/99 blev forenet med sagerne T-190/95 og sag T-45/96, som allerede var forenede. Sodima angav, at selskabet ville frafalde sine passivitetspåstande, såfremt de sidstnævnte sager blev forenet med sag T-62/99. Da Retten fandt, at sagerne T-190/95 og T-45/96 var modne til påkendelse, besluttede den, at det var ufornødent at imødekomme anmodningen om sagernes forening.

Den anfægtede dom

19 Hvad for det første angår sag T-190/95, udtalte Retten i den anfægtede doms præmis 24, at Sodima's retslige opfordring til Kommissionen var dateret den 14. marts 1995, og at det ikke fremgik af sagens akter, på hvilken dato Kommissionen modtog denne skrivelse, men at Sodima ikke bestred, at den samlede frist på fire måneder i traktatens artikel 175, stk. 2, var udløbet på det tidspunkt, Sodima anlagde sagen.

20 I den anfægtede doms præmis 25 udtalte Retten, at Sodima ikke til støtte for at tilsidesætte fristen i traktatens artikel 175, stk. 2, kunne påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning og herved henvise til sine kontakter med Kommissionen efter fremsættelsen af den retslige opfordring. Retten bemærkede, at søgsmålsfristerne er præceptive og hverken kan fraviges af domsmyndigheden eller af parterne, hvorfor de erklæringer, Kommissionen afgav under sin korrespondance med Sodima, eller denne institutions offentlige stillingtagen ikke kunne have nogen indflydelse på, om sagen kunne realitetsbehandles.

21 Retten tilføjede i den anfægtede doms præmis 26, at de erklæringer, som Sodima havde påberåbt sig i sagen, ganske vist vedrørte den af Kommissionen påtænkte behandling af klagen og Sodima's virksomhed inden for automobilsektoren som helhed, men at de under alle omstændigheder ikke indeholdt elementer, som kunne give anledning til misforståelser hvad angår søgsmålsfristen i traktatens artikel 175, stk. 2.

22 Heraf konkluderede Retten i den anfægtede doms præmis 29, at passivitetspåstanden i sag T-190/95 måtte afvises.

23 Hvad angår annullationspåstanden i samme sag bemærkede Retten i den anfægtede doms præmis 31, at der foreligger en retsakt eller en beslutning, der kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål i medfør af EF-traktatens artikel 173 (efter ændring nu artikel 230 EF), når foranstaltningerne har retligt bindende virkninger, der kan berøre sagsøgerens interesser gennem en væsentlig ændring af hans retsstilling, men at den omstændighed, at en institution forholder sig tavs, ikke kan have en sådan retsvirkning, medmindre dette udtrykkelig er fastsat i en fællesskabsbestemmelse.

24 Som Retten bemærkede i den anfægtede doms præmis 32, er det i visse særlige tilfælde fastsat i fællesskabsretten, at en institutions tavshed kan ligestilles med en beslutning, når institutionen er blevet opfordret til at tage stilling og ikke har gjort dette inden for en bestemt frist. Så længe der imidlertid ikke findes nogen udtrykkelig bestemmelse herom, som fastsætter en frist, efter hvis udløb der antages at være truffet en stiltiende beslutning, og som fastlægger indholdet af denne beslutning, kan en institutions passivitet ikke ligestilles med en beslutning, da traktatens søgsmålsordning ellers ville blive bragt i fare. Retten udtalte endvidere i den anfægtede doms præmis 33, at forordning nr. 17 og nr. 99/63 imidlertid ikke bestemmer, at et manglende svar fra Kommissionen på en begæring om meddelelse af dokumenter skal anses for et stiltiende afslag. Hvis begæringen ikke imødekommes, har klageren ifølge Retten kun valget mellem enten i medfør af traktatens artikel 175 at opfordre Kommissionen til at handle og i givet fald indgive et passivitetssøgsmål eller under et annullationssøgsmål til prøvelse af den beslutning, som Kommissionen træffer efter procedurens afslutning at påberåbe sig de ulovlige forhold, den pågældende mener, der er begået.

25 Heraf sluttede Retten i den anfægtede doms præmis 34, at Kommissionens undladelse af at imødekomme Sodima's begæring om meddelelse af visse dokumenter ikke kunne betegnes som en beslutning, der kunne anfægtes under et søgsmål.

26 Hvad angår den stiltiende beslutning om forening af klagerne, som hævdedes at være truffet, udtalte Retten i den anfægtede doms præmis 36, at Sodima hverken havde godtgjort, at der var truffet en sådan beslutning, eller på hvilken måde en forening af klagerne skulle være bebyrdende for denne. Navnlig fandt Retten ikke, at sagens akter indeholdt noget grundlag for kritikken om, at Kommissionen skulle have givet andre klagere meddelelse om de dokumenter, Sodima havde fremlagt.

27 Heraf sluttede Retten i den anfægtede doms præmis 37, at annullationspåstanden i sag T-190/95 måtte afvises.

28 Vedrørende erstatningspåstanden i samme sag udtalte Retten:

»41 Ifølge artikel 19 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement skal en stævning indeholde en angivelse af søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene. De skal være tilstrækkelig klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og til at Retten i givet fald kan tage stilling til sagen på det foreliggende grundlag. Af retssikkerheds- og retsplejehensyn er det en forudsætning for, at en sag kan antages til realitetsbehandling, at de væsentligste faktiske og retlige omstændigheder, som søgsmålet støttes på, fremgår af selve stævningen, eventuelt kortfattet, men dog på en sammenhængende og forståelig måde (jf. Rettens kendelse af 29.11.1993, sag T-56/92, Koelman mod Kommissionen, Sml. II, s. 1267, præmis 21, og Rettens dom af 6.5.1997, sag T-195/95, Guérin automobiles mod Kommissionen, Sml. II, s. 679, præmis 20).

42 For at opfylde disse krav skal en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution, indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen, grundene til, at sagsøgeren mener, at der

er årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, han hævder at have lidt, samt karakteren og størrelsen af dette tab (jf. Rettens dom af 18.9.1996, sag T-387/94, Asia Motor France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 961, præmis 107).

43 I den foreliggende sag har sagsøgeren i sine skriftlige indlæg kritiseret Kommissionen for at have forsinket behandlingen af dennes klage, og har gjort gældende, at denne forsinkelse har påført selskabet et tab.

44 Hvad angår karakteren og omfanget af dette tab samt årsagsforbindelsen har sagsøgeren imidlertid, uden yderligere angivelser, alene henvist til den erstatningssag, som selskabet har anlagt mod PSA ved de franske domstole. Sagsøgeren har i denne forbindelse endvidere talt om 'udligning af sin gæld' uden dog at præcisere, hvilket grundlag dette krav er støttet på i national ret. Sagsøgeren har heller ikke mere konkret angivet, på hvilket stadium denne sag befinder sig, eller hvilke anbringender PSA har fremført til sit forsvar. Sagsøgeren anfører ganske vist, at den nationale rets afgørelse om at tilkende selskabet erstatning vil blive forsinket, indtil Kommissionen har taget stilling til dets klage, men sagsøgeren fremfører ingen som helst konkrete angivelser af, hvilken betydning en eventuel beslutning fra Kommissionen vil have på den afgørelse, som den nationale ret skal træffe. Sagsøgeren fremhæver endvidere, at PSA har fremsat begæring om, at afgørelsen udsættes, uden dog at præcisere datoen for fremsættelsen af og grundene til denne begæring, og uden at oplyse om, hvorvidt den er eller kan tænkes at blive taget til følge.

45 Det er derfor ikke muligt af stævningen at udlede karakteren og omfanget af det tab, som sagsøgeren mener at have lidt, eller fastslå nogen årsagsforbindelse mellem det hævdede tab og den adfærd, som Kommissionen kritiseres for at have udvist. Det er således heller ikke muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres kontrolbeføjelser eller for Kommissionen at tilrettelægge sit forsvar.

46 Følgelig er betingelserne i artikel 19 i statutten for Domstolen og artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement ikke opfyldt.

47 Erstatningspåstanden må derfor afvises.«

29 Hvad dernæst angår sag T-45/96 udtalte Retten i den anfægtede doms præmis 48, at passivitetspåstanden i denne sag var blevet uden genstand, dels da Kommissionen den 27. januar 1997 havde givet Sodima underretning i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, dels da den havde truffet en endelig beslutning den 5. januar 1999 om afvisning af klagen. Retten fastslog som følge heraf i den anfægtede doms præmis 49, at det ikke længere var fornødent at træffe afgørelse vedrørende passivitetspåstanden.

30 Endvidere udtalte Retten i den anfægtede doms præmis 50, at Sodima's påstande i sag T-45/96 og T-190/95 var enslydende og vedrørte de samme beslutninger, som hævdedes at være truffet, samt erstatningen af det samme tab, og at sagsøgeren havde fremført de samme anbringender og argumenter til støtte for sine påstande. Heraf sluttede Retten i den anfægtede doms præmis 51, at Sodima's påstande om annullation og erstatning i sag T-45/96 måtte afvises af de samme grunde som dem, der var anført i forbindelse med behandlingen af sag T-190/95.

31 Hvad endelig angår sagens omkostninger udtalte Retten i den anfægtede doms præmis 52, at da Sodima havde tabt sag T-190/95, måtte det pålægges selskabet at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med artikel 87, stk. 2, i Rettens procesreglement.

32 I den anfægtede doms præmis 53 bemærkede Retten, at den i sag T-45/96 ifølge procesreglementets artikel 87, stk. 6, var frit stillet i sin afgørelse om sagens omkostninger, da det ikke længere var fornødent at træffe afgørelse vedrørende passivitetspåstanden. Da Retten endvidere fastslog, at Sodima havde tabt sagen hvad angår påstanden om annullation og erstatning, bestemte den i medfør af procesreglementets artikel 87, stk. 3, at hver part skulle bære sine egne omkostninger.

Appellen

33 I appelsagen har Sodima nedlagt påstand om, at den anfægtede dom ophæves, og at Kommissionen tilpligtes at betale alle sagens omkostninger.

34 Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, da det er åbenbart, at den skal afvises eller i hvert fald forkastes, og at Sodima pålægges at betale sagens omkostninger.

Domstolens bemærkninger

35 Ifølge procesreglementets artikel 119 kan Domstolen, når det er åbenbart, at en appel skal afvises eller forkastes, når som helst ved begrundet kendelse afvise eller forkaste appellen uden at indlede den mundtlige forhandling.

36 Herom bemærkes indledningsvis, at en appel ifølge artikel 225 EF og artikel 51, stk. 1, i EF-statutten for Domstolen er begrænset til retsspørgsmål og skal være støttet på, at Retten savner kompetence, at der er begået rettergangsfejl ved

Retten, som krænker appellantens interesser, eller at Retten har overtrådt fællesskabsretten (jf. bl.a. dom af 16.3.2000, sag C-284/98 P, Parlamentet mod Bieber, Sml. I, s. 1527, præmis 30).

37 Det bestemmes i artikel 112, stk. 1, første afsnit, litra c), i Domstolens procesreglement, at appelskriftet skal indeholde de retlige anbringender og argumenter, som appellanten påberåber sig.

38 Det følger af de nævnte bestemmelser, at en appel kun kan støttes på, at der er sket en tilsidesættelse af retsregler, idet enhver bedømmelse af faktiske omstændigheder er udelukket. Det er således alene Retten, der er kompetent til dels at fastlægge de faktiske omstændigheder i sagen, når bortses fra tilfælde, hvor den indholdsmæssige urigtighed af dens konstateringer følger af de akter, den har fået forelagt i sagen, dels at tage stilling til disse faktiske omstændigheder. Når Retten har fastlagt eller bedømt de faktiske omstændigheder, har Domstolen i henhold til traktatens artikel 225 EF kompetence til at gennemføre en kontrol af den retlige kvalifikation af disse faktiske omstændigheder og de retlige konsekvenser, Retten har draget (jf. bl.a. Bieber-dommen, præmis 31).

39 Det følger endvidere af disse bestemmelser, at et appelskrift præcist skal angive, hvilke elementer der anfægtes i den dom, som påstås ophævet, samt de retlige argumenter, der særligt støtter denne påstand. Dette krav er ikke opfyldt, når appelskriftet — endog uden at indeholde en argumentation, der har til formål præcist at angive den retlige fejl, den appellerede dom angiveligt er behæftet med — blot gentager de anbringender og argumenter, der allerede er blevet fremført for Retten. En sådan appel har i realiteten kun til formål at opnå, at de i stævningen for Retten fremsatte påstande pådømmes endnu en gang, hvilket ligger uden for Domstolens kompetence (jf. bl.a. dom af 4.7.2000, sag C-352/98 P, Bergaderm og Groupil mod Kommissionen, Sml. I, s. 5291, præmis 34 og 35).

40 Det er på grundlag af disse principper, at Sodima's appel skal bedømmes.

41 Appellen støttes på seks særskilte anbringender, som skal gennemgås successivt.

Første anbringende

42 Sodima's første anbringende er, at Retten har foretaget en »urigtig bedømmelse af faktiske og retlige forhold« ved at afvise passivitetspåstanden i sag T-190/95.

43 Sodima gør gældende, at Retten ikke i den anfægtede dom ved vurderingen af selskabets forsinkede indgivelse af passivitetssøgsmålet har taget behørigt hensyn til princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

44 Sodima anfører nærmere, at skrivelsen af 28. juni 1995 til selskabets advokat fra det kommissionsmedlem, som er ansvarligt for konkurrencespørgsmål, og hvori det var angivet, at Sodima's klage allerede havde givet anledning til »en indgående undersøgelse«, som skulle gøre det muligt for Kommissionen at »træffe en beslutning snarest muligt«, gav Sodima tillid til, at behandlingen af sagen skred frem, og at man var positivt indstillet over for selskabets synspunkter. Når henses til den højtstående position, som skrivelsens ophavsmand indtog, havde denne skrivelse klart til formål at tilskynde Sodima til ikke straks at anlægge et passivitetssøgsmål i fortsættelse af opfordringen i skrivelsen af 14. marts 1995.

45 De begrundede forhåbninger, som Kommissionen herved havde skabt hos Sodima, blev ifølge selskabet bekræftet af de gentagne erklæringer og offentlige udtalelser, som samme kommissionsmedlem fremsatte.

46 Sodima anfører at have anlagt sagen umiddelbart efter at have modtaget kopi af en skrivelse, som Kommissionen tilsendte PSA den 12. september 1995, og hvoraf det fremgik, at behandlingen af Sodima's sag ikke var kommet videre. Sagen må derfor ifølge Sodima anses for at være rettidigt anlagt og for at kunne antages til realitetsbehandling.

47 For at kunne tage stilling til dette anbringende må det haves for øje, som anført ovenfor i denne kendelses præmis 36 og 38, at en appel kun kan støttes på, at Retten har overtrådt retsregler, idet enhver konstatering eller bedømmelse af faktiske omstændigheder er udelukket.

48 Appellen kan derfor kun realitetspåkendes, for så vidt det gøres gældende, at Retten ved sin afgørelse har overtrådt retsregler, som den har skullet påse overholdelsen af.

49 Da Sodima's første anbringende imidlertid baseres på, at Retten har foretaget en »urigtig bedømmelse af faktiske forhold«, er det åbenbart, at det skal afvises.

50 I øvrigt bemærkes, at det fremgår af retspraksis, at sagsøger, for at kunne påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning til støtte for at undgå fortabelse af en ret som følge af en fristoverskridelse ved indgivelse af et passivitetssøgsmål, skal kunne godtgøre at have haft en begrundet forhåbning, der har været baseret på præcise tilsagn fra en af Fællesskabets institutioner eller på en adfærd, denne institution har udvist, som har kunnet fremkalde en undskyldelig vildfarelse hos en borger, der er i god tro, og som har udvist den omhu, der kræves af en normalt påpasselig erhvervsdrivende. Dette er imidlertid hverken tilfældet med offentlige, generelle erklæringer fra et medlem af Kommissionen eller med de gentagne kontakter mellem den pågældende og Kommissionen efter fremsættelsen af den retslige opfordring (jf. i denne retning

Domstolens dom af 15.12.1994, sag C-195/91 P, Bayer mod Kommissionen, Sml. I, s. 5619, præmis 26, og af 23.11.1995, sag C-285/93, Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau, Sml. I, s. 4069, præmis 27).

51 Retten har derfor med føje fastslået i den anfægtede doms præmis 25 og 26, at Sodima ikke i den foreliggende sag kunne påberåbe sig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning til støtte for ikke at have overholdt søgsmålsfristerne, som er præceptive og derfor ikke kan fraviges af parterne (jf. bl.a. dom af 11.5.1989, forenede sager 193/87 og 194/87, Maurissen og Union syndicale mod Revisionsretten, Sml. s. 1045, præmis 39).

52 Som Kommissionen med rette har gjort gældende, fremgår det især af den generelle formulering af skrivelsen af 28. juni 1995 til Sodima's advokat fra det kommissionsmedlem, som er ansvarlig for konkurrencespørgsmål, at denne skrivelse ikke kunne give Sodima præcise tilsagn eller være egnet til at fremkalde en undskyldelig vildfarelse hos selskabet, som kunne give det begrundede forhåbninger af en sådan karakter, at der var skabt en berettiget og beskyttelsesværdig interesse.

53 Dette gælder i den foreliggende sag så meget mere, som det ikke var præciseret i skrivelsen, hvilken karakter den beslutning, som Kommissionen skulle træffe, ville få, hvorfor Sodima ikke havde grund til at antage, at selskabets klage ville blive taget til følge.

54 Af de nævnte grunde skal det første anbringende forkastes, idet det er åbenbart, at det delvis skal afvises og delvis skal forkastes.

Andet anbringende

55 Sodima's andet anbringende er, at Retten har anlagt en urigtig bedømmelse og har tilsidesat processuelle garantier ved at afvise annullationspåstandene i sag T-190/95.

56 Dette anbringende består af to led.

57 Til støtte for anbringendets første led anfører Sodima, at Retten har tilsidesat dets ret til forsvar og til en retfærdig rettergang ved ikke at annullere Kommissionens stiltiende afslag på at meddele det visse dokumenter i sagens akter efter modtagelsen af den retslige opfordring af 14. marts 1995. Da Kommissionens afslag udgjorde en tilsidesættelse af grundlæggende rettigheder, som er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der indgår i fællesskabsrettens almindelige retsgrundsætninger, burde Retten have taget stilling til dette anbringende af egen drift.

58 Herom bemærkes, at denne del af Sodima's påstand ved Retten gik ud på, at Kommissionen hævdedes at have givet stiltiende afslag på at meddele Sodima visse dokumenter i sagens akter som svar på skrivelsen med den retslige opfordring af 14. marts 1995, og at dette afslag skulle annulleres.

59 Før Retten realitetsbehandlede denne påstand, tog den stilling til, om den hævdede beslutning i den foreliggende sag udgjorde en retsakt, der kunne gøres til genstand for et annullationssøgsmål. Retten nåede herved med føje frem til, at dette ikke var tilfældet af de grunde, som er anført i den anfægtede doms præmis 31, 32 og 33, og som er gengivet ovenfor i denne kendelses præmis 23 og 24. I konsekvens heraf afviste Retten Sodima's annullationspåstand, uden at det var

nødvendigt, at den tog stilling til, om den beslutning, Kommissionen hævdedes at have truffet, var ulovlig.

60 De argumenter herom, som Sodima har fremført under appellen i forbindelse med det andet anbringendes første led, vedrører ikke Rettens konklusion på dette punkt og ændrer derfor ikke derved. De vedrører udelukkende sagens realitet og anfægter ikke de konstateringer, der er foretaget i den anfægtede doms præmis 32 og 33, hvori det dels udtales, at Kommissionens passivitet ikke kan ligestilles med en beslutning, der kan gøres til genstand for et søgsmål, i en situation som den foreliggende, dels at spørgsmål om Kommissionens eventuelt ulovlige handlemåde alene kan behandles under et annullationssøgsmål til prøvelse af Kommissionens endelige beslutning vedrørende sagsøgerens klage.

61 Anbringendets første led kan derfor ikke føre til det hævdede resultat, hvorfor det er åbenbart, at det skal forkastes.

62 Til støtte for det andet anbringendes andet led anfører Sodima for det første, at Retten ved at antage, at klagerne ikke blev forenet i det foreliggende tilfælde, og at det ikke var godtgjort, at de dokumenter, som Sodima fremlagde, blev meddelt de andre klagere, har tilsidesat det krav om fortrolighed, som Sodima's advokat udtrykkeligt fremsatte i skrivelsen til Kommissionen af 8. december 1994, hvorefter Sodima modsatte sig, at de dokumenter, som blev meddelt PSA, kunne videregives til tredjemænd eller anvendes i andre sager, som Kommissionen behandlede.

63 Ifølge Sodima fremgår det af Kommissionens skrivelse af 12. september 1995 til PSA, hvori der omtales fire særskilte klager over PSA, at Kommissionens tjenestegrene ønskede at indføre et system af »forbundne kar« mellem Sodima's akter og de øvrige klager, og at sagsakterne rent faktisk blev forenet i strid med fortrolighedsprincippet.

64 For det andet anfører Sodima, at Retten fejlagtigt har fastslået, at en forening af klagerne ikke var bebyrdende for Sodima, idet en sådan forening var til skade for eneforhandlerens mulighed for at forhandle sig frem til en løsning i tvisten med PSA.

65 Med henblik på at træffe afgørelse vedrørende det andet led af Sodima's andet anbringende bemærkes, at Retten i den anfægtede dom fastslog, at Sodima's kritik af, at Kommissionen havde meddelt andre klagere de dokumenter, som Sodima havde fremlagt, ikke havde støtte i sagens akter, og at Sodima ikke havde godtgjort, at Kommissionen havde truffet en stiltiende beslutning om forening af klagerne.

66 Det må fastslås, at der her er tale om en af Retten foretaget konstatering vedrørende de faktiske omstændigheder, som Domstolen ikke har kompetence til at ændre.

67 I det omfang, det andet led af Sodima's andet anbringende vedrører denne faktiske konstatering, er det følgelig åbenbart, at det skal afvises.

68 Det samme gælder anbringendet om, at den hævdede forening af klagerne havde indvirkning på Sodima's situation, da den var til skade for selskabets mulighed for at opnå en aftale med PSA, eftersom dette argument under alle omstændigheder forudsætter, at der er truffet beslutning om en forening af Sodima's klage med andre klager.

69 Det er herefter åbenbart, at det andet led af Sodima's andet anbringende skal afvises.

70 Det andet anbringende skal derfor som helhed forkastes.

Tredje anbringende

71 Sodima's tredje anbringende er, at Retten har foretaget en »åbenbar urigtig bedømmelse af faktiske og retlige forhold« ved at antage, at erstatningspåstanden i sag T-190/95 måtte afvises.

72 I denne forbindelse kritiserer Sodima Kommissionen for, at den trak behandlingen af selskabets klage i langdrag, selv om det kommissionsmedlem, der var kompetent i konkurrencespørgsmål, i sin skrivelse af 28. juni 1995 havde erkendt, at det var i Fællesskabets interesse at behandle sagen hurtigt. Afslaget på at give Sodima fuld aktindsigt var et bevis på, at Kommissionens behandling af sagen ikke opfyldte kravet om gennemskuelighed, og Sodima blev påført et tab på grund af Kommissionens tilsidesættelse af dette krav, da den sag, som var anlagt ved de franske domstole mod PSA med henblik på at få dækning for selskabets gæld på 14 mio. FRF, derved blev forsinket. Dette tab kan opgøres til et beløb svarende til en forrentning på 10% af 14 mio. FRF, dvs. 200 000 EUR pr. år fra datoen for skrivelsen med den retslige opfordring.

73 Af de samme grunde som nævnt ovenfor i denne kendelses præmis 36 og 38 samt præmis 47, 48 og 49, er det åbenbart, at Sodima's tredje anbringende skal afvises, da det er baseret på, at Retten i den anfægtede dom har foretaget en åbenbar urigtig bedømmelse af faktiske forhold.

74 I det omfang, anbringendet baseres på, at der foreligger en »åbenbar urigtig bedømmelse af retlige forhold«, må det konstateres, at Sodima ikke har fremført noget argument specielt til godtgørelse af, at den anfægtede dom tilsidesætter

fællesskabsretten ved at afvise erstatningspåstanden i sag T-190/95. Sodima har således begrænset sig til næsten ordret i appelskriftets punkt 74-79 at gentage punkt 29-34 i den til Retten indgivne stævning.

75 I denne henseende skal det navnlig fremhæves, at de argumenter, Sodima har gjort gældende som led i dette anbringende, har til formål at godtgøre, at Kommissionen ved sin handlemåde har forvoldt selskabet et tab, for hvilket Fællesskabet ifalder erstatningsansvar uden for kontraktforhold.

76 Disse argumenter vedrører således alene sagens realitet, hvorimod Retten i sin dom fastslog, at Sodima's erstatningspåstand måtte afvises.

77 Følgelig tilstræbes der med dette anbringende i appelsagen blot en fornyet pådømmelse af påstandene i første instans.

78 Det fremgår imidlertid af denne kendelses præmis 38 og 39, at Domstolen alene har kompetence til at efterprøve, om Retten ved sin afgørelse har overtrådt en retsregel, og at enhver fornyet bedømmelse af sagens realitet er udelukket.

79 Følgelig er det åbenbart, at det tredje anbringende i appelsagen som helhed skal afvises.

Fjerde anbringende

80 Sodima's fjerde anbringende er, at Retten har foretaget en »urigtig bedømmelse af faktiske og retlige forhold« ved blot at konstatere, at passivitetspåstanden i sag T-45/96 var blevet uden genstand navnlig på grund af Kommissionens endelige beslutning af 5. januar 1999 om afvisning af Sodima's klage.

81 Selv om Retten måtte være beføjet til at fastslå, at passiviteten var ophørt på dette tidspunkt, burde den ifølge Sodima have konstateret, at Kommissionen havde udvist passivitet i perioden forud for vedtagelsen af den endelige beslutning, da den pågældende institution i modsat fald anspores til retsstridigt at forholde sig afventende. Desuden ville en konstatering af passivitet udgøre bevis for, at der var begået en fejl, som havde medført et tab, der skulle erstattes.

82 Af samme grunde som anført ovenfor i denne kendelses præmis 36, 38, 47, 48, 49 og 73 er det åbenbart, at Sodima's anbringende på dette punkt skal afvises, da det går ud på, at Retten har foretaget en urigtig bedømmelse af faktiske forhold.

83 I det omfang, anbringendet går ud på, at Retten har foretaget en »urigtig bedømmelse af retlige forhold«, bemærkes, at søgsmålsadgangen efter traktatens artikel 175 ifølge fast retspraksis bygger på den tankegang, at retsstridig passivitet fra en institutions side giver grundlag for at anlægge sag ved Domstolen for at opnå dom for, at undladelsen af at handle er traktatstridig — for så vidt den pågældende institution ikke har rådet bod på undladelsen. En afgørelse herom medfører ifølge EF-traktatens artikel 176 (nu artikel 233 EF), at den sagsøgte institution har pligt til at gennemføre de til dommens opfyldelse nødvendige foranstaltninger, uden at dette berører adgangen til på grundlag af samme dom at rejse krav støttet på Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold. Såfremt den handling, hvis undladelse er genstand for retssagen, er foretaget efter sagsanlægget, men inden dommens afsigelse, kan en afgørelse fra Domstolen, der fastslår, at den oprindelige undladelse er retsstridig, ikke længere få de i traktatens artikel 176 nævnte retsvirkninger. I så fald er sagens genstand bortfaldet, hvorfor det ikke længere er nødvendigt at træffe afgørelse, i lighed

med det tilfælde, hvor den sagsøgte institution inden fristen på to måneder har efterkommet opfordringen til at handle. Den omstændighed, at institutionens stillingtagen ikke tilfredsstiller sagsøgeren, er for så vidt uden betydning, da traktatens artikel 175 vedrører passivitet i form af en undladelse af at træffe afgørelse eller tage stilling og ikke i form af vedtagelse af en anden retsakt end den, som den berørte part måtte ønske eller anse for nødvendig (jf. bl.a. domme af 12.7.1988, sag 377/87, Parlamentet mod Rådet, Sml. s. 4017, præmis 9 og 10, og sag 383/87, Kommissionen mod Rådet, Sml. s. 4051, præmis 9 og 10, samt dom af 24.11.1992, forenede sager C-15/91 og C-108/91, Buckl m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 6061, præmis 14-17).

84 Hvad særlig angår en situation som den foreliggende fremgår det endvidere af Domstolens faste praksis, at en skrivelse fra Kommissionen, som opfylder betingelserne i artikel 6 i forordning nr. 99/63, til den, der har indgivet klage i henhold til artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 17, er en stillingtagen i traktatens artikel 175, stk. 2's forstand, som bringer Kommissionens passivitet til ophør, og som dermed indebærer, at genstanden for Sodima's passivitetssøgsmål bortfalder (jf. bl.a. dom af 18.10.1979, sag 125/78, Gema mod Kommissionen, Sml. s. 3173, præmis 21, og af 18.3.1997, sag C-282/95 P, Guérin automobiles mod Kommissionen, Sml. I, s. 1503, præmis 30 og 31).

85 Retten har derfor ikke begået en retlig fejl ved at fastslå, at passivitetspåstanden i sag T-45/96 var blevet uden genstand, dels fordi Kommissionen den 27. januar 1997 havde tilsendt Sodima en underretning i henhold til artikel 6 i forordning nr. 99/63, dels fordi Kommissionen den 5. januar 1999 havde truffet en endelig beslutning om afvisning af Sodima's klage.

86 Følgelig må det fjerde anbringende forkastes, idet det dels åbenbart skal afvises, dels åbenbart forkastes.

Femte anbringende

87 Sodima's femte anbringende er, at Retten urigtigt har afvist selskabets annullations- og erstatningspåstand i sag T-45/96.

88 Sodima gør herom gældende, at Retten som begrundelse for sin afgørelse på disse punkter blot har henvist til de grunde, som den anførte ved behandlingen af annullations- og erstatningspåstanden i sag T-190/95, hvorfor Sodima henviser til de anbringender og argumenter, som selskabet har fremført i denne forbindelse i appelsagen.

89 Det er herom tilstrækkeligt at bemærke, at Sodima ved at begrænse sig til at henvise til de anbringender, som selskabet har gjort gældende mod, at Retten i den anfægtede dom afviste dets annullations- og erstatningspåstand i sag T-190/95, fremfører de samme argumenter som det har fremført til støtte for det andet og tredje anbringende i appelsagen (jf. ovenfor i denne kendelses præmis 55, 56 og 57, 62, 63 og 64 samt 71 og 72).

90 Følgelig må Sodima's femte anbringende forkastes af de samme grunde, som har ført til, at Domstolen har forkastet Sodima's andet og tredje anbringende til støtte for appellen (jf. ovenfor i denne kendelses præmis 58-61, 65-70 og 73-79).

Sjette anbringende

91 Med det sjette anbringende begrænser Sodima sig til at gøre gældende, at det skyldes en urigtig bedømmelse af »faktiske og retlige forhold«, at Retten ikke har pålagt Kommissionen sagens omkostninger.

92 Det må herom dels konstateres, at det er åbenbart, at anbringendet skal afvises, i det omfang, det er baseret på, at Retten har foretaget en urigtig bedømmelse af faktiske forhold (jf. ovenfor i denne kendelses præmis 36, 38, 47, 48 og 49 samt 73 og 82).

93 Endvidere bemærkes, at ifølge fast retspraksis må et anbringende om, at Rettens afgørelse vedrørende sagsomkostningerne er retsstridig, afvises, når alle de øvrige anbringender i appelsagen er blevet forkastet. Dette følger af artikel 51, stk. 2, i EF-statutten for Domstolen, hvorefter appel ikke kan iværksættes alene til forandring af afgørelser om sagsomkostningerne eller om disses størrelse (jf. bl.a. dom af 14.9.1995, sag C-396/93 P, Henrichs mod Kommissionen, Sml. I, s. 2611, præmis 66, og kendelse af 16.10.1997, sag C-140/96 P, Dimitriadis mod Revisionsretten, Sml. I, s. 5635, præmis 56).

94 Det er derfor åbenbart, at Sodima's sjette anbringende i det hele skal afvises.

95 Af de anførte betragtninger følger, at de anbringender, Sodima har fremført til støtte for appellen, dels åbenbart skal afvises, dels åbenbart forkastes.

96 Sodima's appel skal herefter forkastes i medfør af procesreglementets artikel 119.

Sagens omkostninger

97 I henhold til artikel 69, stk. 2, i Domstolens procesreglement, som ifølge artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Sodima tilpligtes at betale sagens omkostninger, og da selskabet har tabt sagen, pålægges det at betale appelsagens omkostninger.

Af disse grunde

bestemmer

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

1) **Appellen forkastes.**

2) **Société de distribution mécanique et d'automobiles SA (Sodima) betaler appelsagens omkostninger.**

Således bestemt i Luxembourg den 13. december 2000.

R. Grass

Justitssekretær

V. Skouris

Formand for Anden Afdeling